arlandaregionen
KNIVSTA SIGTUNA SWEDAVIA UPPLANDS VÄSBY VALLENTUNA

Datum: 2025-08-22

Granskning av ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Knivsta kommun, Sigtuna kommun, Upplands Väsby kommun, Vallentuna kommun och Swedavia samverkar för en positiv samhällsutveckling som gynnar både Arlandaregionens och flygplatsens utveckling.

Samarbetet har en gemensam delregional utvecklingsplan. Utvecklingsplanen utgår från kommunernas översiktsplaner och Swedavias långsiktiga planering. Den manifesterar Arlandaregionens ambitioner och möjligheter till hållbar utveckling och är ett gemensamt ställningstagande för den önskade utvecklingen. Arlandaregionens delregionala utvecklingsplan behöver utgöra en grund för regionplaneringen.

Utvecklingen av Arlandaregionen utgår från fyra centrala infrastruktursatsningar. Tillsammans skapar de en helhet och effektivitet och är avgörande för delregionens hållbara utveckling:

- Förbättrad kapacitet på Ostkustbanan genom att bygga fler spår på hela sträckan Stockholm-Uppsala och med satsningar på funktionella resecentrum i Arlandaregionen.
- Förbättrad kapacitet på E4:an till och inom Arlandaregionen, med nya körfält och fullt utbyggda trafikplatser.
- Förlängd Roslagsbana till Stockholm Arlanda Airport.
- Förstärkt koppling mellan Märsta och Arlanda samt kringliggande flygplatsstad genom utbyggd trafikinfrastruktur och kollektivtrafiklösningar.

Synpunkter kvarstår

Arlandaregionen konstaterar att många av de synpunkter som lämnades vid samrådet kvarstår.

Plankartan stödjer inte kommunernas ansvar för mark- och vattenanvändning

Granskningsversionens förenklade plankarta stödjer inte kommunernas ansvar för mark-och vattenanvändning och skapar inte heller förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling. Detta gäller framför allt när kommunernas översiktliga planering inte ligger till grund för plankartan.

Det är väsentligt att förhållningssätt som berör transport och utveckling av verksamhetsområden formuleras på ett sånt sätt att genomförande av kommunernas översiktsplaner inte motverkas. Observera att översiktsplaner tar hänsyn till riksintressen och att avvägning av allmänna intressen ingår i framtagandet. På flera sätt visar RUFS plankarta att denna avvägning och hänsyn inte har gjorts.

Om plankartan ska behålla detaljeringsnivån såsom den presenteras i granskningsförslaget behöver Region Stockholm vara mer lyhörd för kommunernas synpunkter. Det är viktigt att bejaka och beakta kommunernas planer för byggnation i en regional utvecklingsplan samt var och i vilken omfattning planerad byggnation ska ske. Utvecklingsplanen behöver därför vara mer flexibel och öppen för de vägval som kommunerna gör och inte skapa inlåsningseffekter genom avgränsningar. Ju mer detaljerad en plankarta blir desto mer behöver en sådan återspegla kommunernas översiktsplaner.

RUFS måste våga ta ställning till regionala behov som beror på regionala ställningstaganden och redogöra för var behoven och funktioner behöver placeras i dialog med kommunerna och inte detaljstyra. Dialog och utpekande och konsekvenser av masshantering och deponier är ett exempel på frågor som behöver hanteras gemensamt. Styrmedel är ingen planfråga utan är något som ska hanteras i andra forum.

Förslag till framtidens nya strategiska stråk

Det krävs ett redundant och resilient system inom regionen. Det är viktigt att identifiera löpande behov men det är minst lika viktigt att kunna ta ställning vilka stora stråk som ska kopplas ihop i framtiden.

För en långsiktig hållbar planering krävs att bebyggelseutveckling och framtida trafiksystem integreras och planeras samlat även på regional nivå, detta är fortfarande RUFS största brist. Det krävs mer än de redan beslutade åtgärder, prioriteringsgrunder samt styrmedel som presenteras i underlaget. Framtida infrastruktursatsningar påverkar disponering av flygplatsen och framtida bebyggelseutveckling. Utan plan för långsiktiga investeringar kommer utvecklingen i länet begränsas. RUFS behöver innehålla framtida regionala behov, viktiga regionala och delregionala infrastrukturkopplingar,

tvärkopplingar, bättre kopplingar till och inom den regionala stadskärnan Arlanda-Märsta samt mellan Arlanda och Stockholm Nordost. Detta är avgörande för att Stockholms län ska utvecklas utanför de centrala Stockholmskommunerna.

Mycket av utvecklingen i länet är beroende av att större verksamheter utvecklas. För att dessa ska kunna etableras krävs det också att det finns infrastruktur som kan hantera de större flödena av godstrafik. Utveckling genererar olika typer av trafik i olika skeden och på olika platser, denna trafik behöver ordnas på ett smart och effektivt sätt.

Bebyggelseutveckling i kollektivtrafiknära lägen och kompetensutveckling

Bostadstillgång och tillgänglighet är avgörande för att lyckas med kompetensutveckling. Det krävs bostäder för fler och i olika lägen för att attrahera mer arbetskraft och spetskompetens till Stockholmsregionen. Kompetensförsörjningsbehov finns också för instegsjobb där kollektivtrafiken och turtäthet men även spridning över dygnet är avgörande.

Kommunerna i Arlandaregionen arbetar idag med att utveckla stationsnära bostäder. Lokala prioriteringar är också avgörande för den regionala utvecklingen, men för att kunna fortsätta en hållbar bostadsutveckling i kollektivtrafiknära lägen behöver stationer och resecentrum utvecklas gemensamt och investeringar tillföras från både stat, region och kommun.

Arlandas utveckling

Det krävs en regional kraftsamling för att få till ett tillförlitligt och robust infrastruktursystem kring och till Arlanda samt hur kommunerna i närheten av Arlanda ska kunna utvecklas utifrån sitt geografiska läge. En dialog kring hur både långsiktiga och kortsiktiga åtgärder ska kunna genomföras behöver startas omgående.

Utvecklingsbehoven kring och på Arlanda behöver synliggöras på kort- och lång sikt. Detta är en brist som leder till konsekvenser av strategisk betydelse för både Sverige i övrigt, och möjligheten att utvecklas till en internationellt attraktiv region. Förhållningssätten för att upprätthålla Arlandas funktion behöver inkludera att öka tillgängligheten till Arlanda.

RUFS behöver återspegla luftfartens roll i transportsystemet och hur den bidrar till nationell tillgänglighet, såväl som internationell och regional.

Arlandasamordningen

Arlandaregionen har tagit del och varit en del av Arlandasamordningen och är redo att tillsammans med andra parter starta arbetet med att utveckla Arlanda. Det är viktigt att slutsatserna i Arlandasamordningen inarbetas i RUFS.

Från en plan till en gemensam plattform

Om den regionala utvecklingsplanen ska kunna bli vår gemensamma plattform för dialog krävs att den tydligt både visar ett strategiskt utvecklingsbehov och föreslår framtida regionala strukturer samt utgår från dagens översiktsplaner.

Det krävs en omfattande dialog som genomsyras av ett högt förtroende mellan parterna för att gå från en plan till en gemensam plattform för långsiktig regional planering. För att dialogen ska fungera krävs det att hela den regionala utvecklingsplanen genomsyras av regional vägledning, samarbete och dialog.

För Arlandaregionen,

Matilda Hübinette
Kommunstyrelsens ordförande
Knivsta kommun

Thor Övrelid
Oppositionsråd
Knivsta kommun

Mattias Askerson
Kommunstyrelsens ordförande
Sigtuna kommun

Marie Axelsson
Oppositionsråd
Sigtuna kommun

Mathias Bohman
Kommunstyrelsens ordförande
Upplands Väsby kommun

Oskar Weinmar
Oppositionsråd
Upplands Väsby kommun

Johan Skog
Kommunstyrelsens ordförande
Vallentuna kommun

Jerri Bergström
Oppositionsråd
Vallentuna kommun

Fredrik Elgh
Head of Public Affairs
Swedavia AB